



Starostwo Powiatowe w Koszalinie

www.powiat.koszalin.pl

Starosta Koszaliński
ul. Raclawicka 13, 75-620 Koszalin
(nazwa i adres organu)

ZAŚWIADCZENIE

AB.6743.316.2012.AK
(nr rejestru organu)

Koszalin, dnia 2012-04-27
(miejscowość i data)

Stosownie do przepisu:

- **art. 29 ust. 2 pkt 1** ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2010r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.), na podstawie:
- **art. 217 § 1 i 2 pkt. 2** ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.),
- **upoważnienia Nr 3/2012 udzielonego przez Starostę Koszalińskiego** do załatwiania spraw należących do właściwości Starosty Koszalińskiego jako organu administracji architektoniczno-budowlanej,

zgłoszenie zamiaru wykonania robót budowlanych	z dnia	2012-04-06
	uzupełnienie	2012-04-24

(rodzaj sprawy, której dotyczy wniosek)

(data wpływu)

Gmina Bobolice
76-020 Bobolice, ul. Ratuszowa 1
(wnioskodawca i jego adres)

Starosta Koszaliński jako organ administracji architektoniczno-budowlanej, zaświadcza, że nie wnosi sprzeciwu w trybie określonym przepisami prawa, co oznacza przyjęcie zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych, jak niżej:

Nazwa inwestora i jego adres	Gmina Bobolice 76-020 Bobolice, ul. Ratuszowa 1		
Nazwa i rodzaj całego zamierzenia budowlanego, rodzaj obiektu bądź robót budowlanych	Remont budynków polegający na wymianie istniejących pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo - cementowych na nowe pokrycia wykonane z blachodachówki.		
Adres obiektów budowlanych	obwód nr 3 (obwód)	Bobolice (miasto)	działki nr 3/14, 3/13, 269, 59/12, 66/2 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	obwód nr 2 (obwód)	Bobolice (miasto)	działka nr 174 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Łozice (obwód)	Bobolice (gmina)	działki nr 115/8, 115/4, 115/13 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Chlebowo (obwód)	Bobolice (gmina)	działki nr 46/5, 12/1 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Choćwie (obwód)	Bobolice (gmina)	działki nr 75/1, 137 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Cybulino (obwód)	Bobolice (gmina)	działki nr 4/58, 4/36 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Dargliff (obwód)	Bobolice (gmina)	działka nr 58 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Drzewiany (obwód)	Bobolice (gmina)	działki nr 404/5, 37/12, 9/6, 5/23 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Krepa (obwód)	Bobolice (gmina)	działka nr 4 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Klanino (obwód)	Bobolice (gmina)	działka nr 111 (nr ewidencyjny gruntów)
Adres obiektów budowlanych	Parost (obwód)	Bobolice (gmina)	działka nr 147 (nr ewidencyjny gruntów)

- VERTE -

Adres obiektów budowlanych	Głódowa (obrzeż)	Bobolice (gmina)	działka nr 12/1 (nr ewidencyjny gruntów)
----------------------------	----------------------------	----------------------------	--

Roboty budowlane mogą być wykonywane tylko na wyżej wymienionych działkach. W przypadku wykonywania robót w budynkach leżących na granicy lub przy granicy z ościennymi działkami (budynkami), prace wykonywać z zachowaniem szczególnej ostrożności z poszanowaniem interesów właścicieli sąsiadujących nieruchomości. Planowane roboty budowlane nie mogą pogorszyć bezpieczeństwa użytkowania obiektów objętych zgłoszeniem jak i sąsiadujących. Zgłoszone roboty budowlane nie mogą spowodować niekorzystnych zmian w użytkowaniu oraz terenów sąsiednich, a w szczególności:

- zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia;
- pogorszenia stanu środowiska, dóbr kultury, znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.);
- pogorszenia warunków zdrowotno-sanitarnych;
- wprowadzenia, utrwalenia bądź zwiększenia ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich, w tym naruszenia uzasadnionych interesów osób trzecich.

Roboty należy prowadzić z zachowaniem przepisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 06 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. Nr 47 poz. 401) oraz z zachowaniem wymagań określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi azbestu (patrz komentarz praktyczny).

Zgłoszenie dotyczy zakresu robót objętych złożonym wnioskiem i dokumentacją załączoną do niego. Rozpatrując wniosek organ nie oceniał stanu prawnego istniejących budynków.

Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy Prawo budowlane, do wykonywania zgłoszonych robót budowlanych można przystąpić od dnia 01 czerwca 2012r. i nie później niż po upływie 2 lat od niniejszego, określonego terminu ich rozpoczęcia.

Zup. STAROSTY
Artur Kuczmaszewski
 Główny Specjalista

Otrzymują:

1. **Gmina Bobolice**
ul. Ratuszowa 1, 76-020 Bobolice
 (komentarz praktyczny w załączeniu)
2. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
3. AB/aa

- Nie podlega opłacie skarbowej na podst. art. 21 art. 3
 - Zwolniona od opłaty skarbowej na podst. art. 7
 - Zwolniona od opłaty skarbowej na podstawie
 - Decyzja ustawy z dn. 16.11.2006r. o opłacie skarbowej
 (Dz. U. 06.225.1535)
PODIINSPEKTOR
Szczur
 Karolina Szczur

Komentarz praktyczny**Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest****I. Podstawowe informacje o azbestie**

Pod pojęciem **azbestu** kryje się grupa minerałów określanych jako serpentyny i amfibole, występujące w postaci tzw. włóknistych skupień. Po kilkudziesięciu latach powszechnego stosowania **azbestu** w gospodarce zostało stwierdzone, że surowiec ten wpływa niekorzystnie na zdrowie człowieka.

II. Zakres działań prawno-programowych w zakresie usuwania azbestu

Ze względu na negatywne oddziaływanie **azbestu** na organizm ludzki w dniu 19 czerwca 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił rezolucję w sprawie programu wycofywania **azbestu** z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373). W rezolucji tej Sejm RP wezwał Radę Ministrów do opracowania programu zmierzającego do wycofania **azbestu** i wyrobów zawierających **azbest**, stosowanych na terytorium Polski oraz, w terminie do dnia 30 września 1997 r., do określenia ekonomiczno-finansowych instrumentów wspierających przedsiębiorstwa w ich staraniach o zaprzestanie produkcji wyrobów zawierających **azbest** oraz działaniach na rzecz usunięcia pozostałości **azbestu** z tych przedsiębiorstw. W efekcie już w dniu 19 czerwca 1997 r. Parlament RP uchwalił ustawę z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20) - dalej u.z.s.w.a., której realizację wyraża przyjęty w maju 2002 r. przez Radę Ministrów „Program usuwania **azbestu** i wyrobów zawierających **azbest** stosowanych na terytorium Polski”. Program obejmuje m.in. działania w zakresie usuwania **azbestu** z gospodarki, przede wszystkim z budownictwa, propozycje rozwiązań składowania odpadów **azbestowych**, postulowane zasady wsparcia finansowego zarówno ze środków budżetowych, ochrony środowiska, Unii Europejskiej, jak i władz terenowych. Określa również wytyczne do opracowania wojewódzkich i powiatowych programów usuwania wyrobów **azbestowych**, założenia dotyczące organizacji, systemu kontroli i monitorowania programu.

Głównymi założeniami tego programu są:

- 1) oczyszczenie terytorium Polski z **azbestu** oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających **azbest**,
- 2) wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych **azbestem** oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- 3) sukcesywna likwidacja oddziaływania **azbestu** na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- 4) stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi **azbest** stosowanych w Unii Europejskiej.

W ramach aktów prawnych regulujących tematykę usuwania wyrobów zawierających **azbest** z obiektów budowlanych, poczynszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, należy wymienić najważniejsze, do których należą:

- 1) ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest,
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) oraz
- 3) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późn. zm.).

III. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest**1. Postanowienia ogólne**

Mając na uwadze potencjalne niebezpieczeństwo jakie wiąże się z poszczególnymi etapami prac związanych z wyeliminowaniem i usunięciem stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających **azbest**, przewidziano w krajowym prawie szereg przepisów poświęconych zasadom bezpiecznego postępowania z takimi wyrobami. Przywołując nadrzędny cel, którym jest oczyszczenie kraju z **azbestu** oraz wyrobów zawierających ten surowiec, w art. 4 ust. 2 u.z.s.w.a., ustawodawca przewidział upoważnienie dla ministra właściwego do spraw pracy, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia zobowiązany został do określenia:

- 1) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających **azbest** oraz
- 2) programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających **azbest**.

Ustawodawca zobowiązał jednocześnie ministrów do uwzględnienia w akcie wykonawczym środków mających na celu eliminowanie lub ograniczanie emisji pyłów **azbestu** i ochrony pracowników przed ich działaniem, w tym także sposoby pakowania i znakowania materiałów zawierających **azbest**. W efekcie Minister Gospodarki i Pracy w dniu 14 października 2005 r. wydał rozporządzenie w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824) - dalej r.b.h.p.a. Przepisy r.b.h.p.a. wdrażają postanowienia dyrektywy 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie **azbestu** w miejscu pracy (Dz. U. UE L 263 z 24.09.1983, s. 25, z późn. zm.).

W związku z powyższym w r.b.h.p.a. zostały określone:

- 1) obowiązki dla pracodawcy zatrudniającego osoby pracujące przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających **azbest**,
- 2) wymagania dla sprzętu stosowanego przy usuwaniu wyrobów zawierających **azbest**,
- 3) postępowanie z zanieczyszczonymi pyłem **azbestowym** środkami ochrony indywidualnej pracowników,
- 4) szczegółowe wymagania dla sporządzenia planu prac w zakresie usuwania **azbestu**,
- 5) obowiązkowe szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników narażonych na działanie **azbestu**, osób kierujących takimi pracami oraz pracodawców.

W zakresie r.b.h.p.a. Minister Gospodarki i Pracy ustanowił również, że przepisy dotyczące zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających **azbest** znajdują zastosowanie także w tych przypadkach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie występowania **azbestu** w przewidzianych do usunięcia materiałach lub konstrukcji budynku. Zważywszy, że wyroby zawierające **azbest** traktowane są jako odpady, w trakcie prowadzonych prac związanych z zabezpieczaniem wyrobów albo usuwaniem wyrobów lub innych materiałów zawierających **azbest**, należy ograniczać do minimum powstawanie odpadów, szczególnie drobnych i słabo związanych.

2. Obowiązki pracodawcy wobec pracowników pracujących przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Na pracodawcę zatrudniającego pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających **azbest** nałożono szereg obowiązków, dotyczących zapewnienia należytej ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem włókien **azbestu** i pyłu zawierającego **azbest** tzw. pyłu **azbestu**. Realizację tych obowiązków przewidziano poprzez zapewnienie przez pracodawcę niezbędnych środków ochrony, dobieranych na podstawie oceny ryzyka zawodowego, uwzględniającej rodzaj i stopień narażenia. Niemniej jednak, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że ocena ryzyka została dokonana niewłaściwie, lub gdy nastąpiła znacząca zmiana warunków pracy, wówczas pracodawca powinien ją zweryfikować (§ 1 ust. 1 i ust. 2 r.b.h.p.a.). Obowiązki pracodawcy wobec pracowników można podzielić na cztery podstawowe działania.

Po pierwsze, pracodawca, zatrudniając pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających **azbest**, jest obowiązany do podejmowania działań zmniejszających narażenie pracowników na działanie pyłu **azbestu** i ograniczać jego stężenie w powietrzu. W tym celu pracodawca powinien zapewnić kontrolę stopnia narażenia pracowników na działanie pyłu **azbestu** w sposób określony w przepisach dotyczących badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, czyli przy uwzględnieniu przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 33, poz. 166). Należy pamiętać, że pomiary, o których mowa powyżej, mogą wykonywać wyłącznie laboratoria akredytowane na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935, z późn. zm.).

Jeżeli w miejscu prowadzonych prac związanych z usuwaniem **azbestu** następuje przekroczenie wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłu **azbestu**, o których mowa powyżej, pracodawca jest obowiązany wstrzymać wykonywanie pracy przez pracowników oraz niezwłocznie podjąć działania w celu obniżenia stężenia pyłu **azbestu** do wartości dopuszczalnej (§ 7 r.b.h.p.a.). Ponowne podjęcie pracy jest dopuszczalne po przeprowadzeniu odpowiednich pomiarów zawartości stężenia pyłu i stwierdzeniu, że stężenie pyłu **azbestu** w środowisku pracy nie przekracza dopuszczalnej wartości. Jeżeli, mimo podjętych działań, nie jest możliwe obniżenie stężenia pyłu **azbestu** do wartości dopuszczalnej, wówczas podjęcie pracy jest możliwe pod warunkiem zastosowania środków ochrony układu oddechowego zapewniających nieprzekraczanie dopuszczalnego narażenia pracowników na działanie pyłu **azbestu**.

W § 7 ust. 4 r.b.h.p.a. przewidziano jednak, że stosowanie środków ochrony układu oddechowego nie może być stałe i powinno być ograniczone do minimum. Co więcej, środki te mogą być stosowane jedynie jako rozwiązanie uzupełniające lub awaryjne oraz nie mogą zastępować technicznych środków ograniczających narażenie pracowników na działanie pyłu **azbestu**. Ponadto, w myśl § 12 r.b.h.p.a., środki ochrony układu oddechowego jednorazowego użytku pracodawca jest obowiązany wymieniać po każdej zmianie roboczej lub, gdy opory oddychania odczuwalnie wzrosną. Przepisy r.b.h.p.a. wprowadzają jednocześnie zakaz zdejmowania środków ochrony układu oddechowego w strefie zanieczyszczonej pyłem **azbestu**, a wszelkich zmian elementów filtrujących należy dokonywać po wyjściu z tej strefy.

Po drugie (§ 5 ust. 2 r.b.h.p.a.), pracodawca jest obowiązany zapewnić, aby przy pracach stwarzających narażenie na działanie pyłu **azbestu**:

- liczba osób przydzielonych do prac oraz czas trwania narażenia były ograniczone do niezbędnego minimum,
- maszyny, sprzęt i metody pracy stosowane przy wykonywaniu prac eliminowały lub ograniczały do minimum powstawanie pyłu **azbestu**, a szczególnie jego emisję do środowiska pracy lub środowiska naturalnego,
- stosowane były odpowiednie do rodzaju i poziomu narażenia odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, w tym odzież ochronna i środki ochrony układu oddechowego.

O stosowaniu odpowiednich środków ochrony indywidualnej pracowników w sposób szczegółowy stanowi także § 11 r.b.h.p.a., zgodnie z którym pracodawca jest obowiązany dostarczać pracownikom narażonym na działanie pyłu **azbestu** odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej właściwe do poziomu narażenia oraz zapobiegające odpowiednio stykaniu się ciała z pyłami **azbestu** i ich wdychaniu. Odzież taka powinna być wykonana z materiału uniemożliwiającego przenikanie pyłu **azbestu** oraz umożliwiającego łatwe czyszczenie, co więcej rękawy w nadgarstkach i nogawki spodni w kostkach powinny szczelnie przylegać do ciała. Tematykę środków ochrony indywidualnej w zakresie zasadniczych wymagań, jakie muszą zostać spełnione oraz sposobów oznakowania tych środków określa rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. Nr 259, poz. 2173).

Po trzecie (§ 6 r.b.h.p.a.), kiedy prace prowadzone są w warunkach wymagających stosowania środków ochrony układu oddechowego, pracodawca ma obowiązek, po przeprowadzeniu konsultacji z pracownikami lub ich przedstawicielami, zapewnienia pracownikom wykonującym takie prace odpowiednie do istniejących warunków środowiska pracy przerwy na odpoczynek w miejscach, w których nie występuje narażenie na działanie pyłu **azbestu**. W tym wypadku chodzi przede wszystkim o zapewnienie najlepszej efektywności pracy pracowników oraz wyeliminowanie ewentualnej możliwości narażenia ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo związane z wykonywanymi pracami.

Po czwarte (§ 10 r.b.h.p.a.), pracodawca został zobowiązany do organizowania stanowisk pracy, na których występuje narażenie na pył **azbestu**, w taki sposób, aby wysiłek fizyczny pracownika był ograniczony do minimum oraz, aby pracownik nie był narażony na działanie innych czynników rakotwórczych. Do charakteru organizacyjnego stanowiska pracy Minister Gospodarki i Pracy odniósł się także w § 13 r.b.h.p.a., który przede wszystkim powinien być przestrzegany przez pracowników, stanowiąc, że w miejscach wykonywania prac, w których występuje narażenie na działanie pyłu **azbestu**, zakazuje się spożywania posiłków, picia napojów, palenia tytoniu, przechowywania rzeczy osobistych oraz przebywania bez uzasadnionej potrzeby. Należy jednak pamiętać, że za prawidłową organizację stanowiska pracy odpowiada pracodawca.

3. Wymagania dla sprzętu stosowanego przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z § 8 r.b.h.p.a., w przypadku prowadzenia prac przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających **azbest** maszyny i inne urządzenia stosowane przy tych pracach powinny być wyposażone w instalacje odciągów miejscowych zaopatrzonych w wysoko efektywne filtry. Pracodawca jest obowiązany zapewnić regularne wykonywanie przeglądów, regulacji, konserwacji i napraw instalacji, tych maszyn oraz innych urządzeń. Ponadto, o ile to możliwe, czynności te powinny być wykonywane w strefie pracy tych instalacji i urządzeń.

W przypadku stosowania filtrów włókninowych należy je wymieniać zgodnie z instrukcją użytkowania sprzętu, a zużyte filtry należy usuwać, pakując je do szczelnych worków i postępując z nimi tak, jak z innymi odpadami zawierającymi **azbest**.

Rozporządzenie przewiduje również ogólny zakaz regenerowania filtrów. Natomiast worki do gromadzenia pyłu **azbestu**, zamontowane w urządzeniach odpylających, powinny być przeznaczone do jednorazowego użytku (§ 16 r.b.h.p.a.).

4. Postępowanie z zanieczyszczonymi pyłem azbestowym środkami ochrony indywidualnej pracowników

Po zakończonych pracach w warunkach narażenia na działanie pyłu **azbestu**, zgodnie z § 14 r.b.h.p.a. pracodawca powinien zapewnić, by odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej były:

- 1) oczyszczone z pyłu **azbestu** wysoko skutecznymi urządzeniami filtracyjno-wentylacyjnymi lub na mokro w sposób uniemożliwiający uwalnianie się pyłu do środowiska pracy lub do środowiska naturalnego,
 - 2) przechowywane wyłącznie w wyznaczonym miejscu, w sposób wykluczający kontakt z własną odzieżą pracowników.
- Odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosowane w warunkach, o których mowa powyżej, nie mogą być używane poza miejscem pracy. Z kolei odzież zanieczyszczona pyłem **azbestu** przeznaczona do prania powinna być pakowana i oznakowana w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 1 u.z.s.w.a. tj. na warunkach przewidzianych w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających **azbest** (Dz. U. Nr 71, poz. 649) - dalej r.s.w.u.a.

Ponadto po zakończeniu prac związanych z zabezpieczaniem wyrobów albo usuwaniem wyrobów lub innych materiałów zawierających **azbest** pracodawca powinien zapewnić uprzątnięcie terenu wykonywania prac z odpadów zawierających **azbest** oraz oczyszczenia z pyłu **azbestu** w sposób uniemożliwiający ich emisję do środowiska (§ 15 ust. 1 r.b.h.p.a.). Stanowiska pracy, drogi komunikacyjne oraz maszyny i urządzenia powinny być czyszczone pod koniec każdej zmiany roboczej (§ 15 ust. 2 r.b.h.p.a.). Czynności powyższe powinny być wykonywane z maksymalną starannością, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu filtracyjno-wentylacyjnego zaopatrzonego w wysoko skuteczne filtry lub metodą czyszczenia na mokro. Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho albo czyszczenie pomieszczeń oraz środków i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza. Z kolei pył **azbestu** gromadzony w elementach filtracyjnych sprzętu należy regularnie usuwać z zachowaniem niezbędnych środków ostrożności, stosując odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej.

5. Szczegółowe wymagania dla sporządzenia planu prac w zakresie usuwania azbestu

Na mocy art. 21a ust. 1-4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.) - dalej pr.bud., został ustanowiony obowiązek dla kierownika budowy do sporządzania lub zapewnienia sporządzenia, przed rozpoczęciem budowy, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych, w tym planowane jednoczesne prowadzenie robót budowlanych i produkcji przemysłowej. W myśl pr.bud. taki plan sporządzany jest jeżeli:

- 1) w trakcie budowy wykonywany będzie przynajmniej jeden z poniższych rodzajów robót budowlanych:
 - których charakter, organizacja lub miejsce prowadzenia stwarza szczególnie wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, a w szczególności przysypania ziemią lub upadku z wysokości,
 - przy prowadzeniu których występują działania substancji chemicznych lub czynników biologicznych zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi,
 - stwarzających zagrożenie promieniowaniem jonizującym,
 - prowadzonych w pobliżu linii wysokiego napięcia lub czynnych linii komunikacyjnych,
 - stwarzających ryzyko utonięcia pracowników,
 - prowadzonych w studniach, pod ziemią i w tunelach,
 - wykonywanych przez kierujących pojazdami zasilanymi z linii napowietrznych,
 - wykonywanych w kesonach, z atmosferą wytwarzaną ze sprężonego powietrza,
 - wymagających użycia materiałów wybuchowych,
 - prowadzonych przy montażu i demontażu ciężkich elementów prefabrykowanych.

lub

- 2) przewidywane roboty budowlane mają trwać dłużej niż 30 dni roboczych i jednocześnie będzie przy nich zatrudnionych co najmniej 20 pracowników lub pracochłonność planowanych robót będzie przekraczać 500 osobodni.

Przepisy r.s.w.u.a. odwołują się do powyższego planu i stanowią o konieczności jego opracowania w przypadku, gdy wykonawca robót budowlanych (demonтажowych) zamierza podjąć prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających **azbest** (§ 6 ust. 1 r.s.w.u.a.). W opracowywanym planie, zgodnie z ww. rozporządzeniem, powinny się znaleźć w szczególności informacje obejmujące:

- identyfikację **azbestu** w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji **azbestu**, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;

Dodatkowy obowiązek adresowany do sporządzającego taki plan został zawarty w § 4 r.b.h.p.a., który stanowi o konieczności dotarczenia do powyższego planu informacji dotyczących:

- 1) określenia odpowiednich środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników,
- 2) określenia sposobów:
 - wyeliminowania lub ograniczania uwalniania się pyłu **azbestu** do powietrza,
 - informowania pracowników i innych osób, które mogą być narażone na działanie pyłu **azbestu**, o zasadach postępowania i niezbędnych środkach ochrony,
- 3) konieczności usunięcia materiałów zawierających **azbest** przed rozpoczęciem prac rozbiórkowych, z wyjątkiem sytuacji, gdyby powodowało to większe zagrożenie dla pracowników lub innych osób niż w przypadku pozostawienia tych materiałów w dotychczasowym miejscu.

6. Obowiązkowe szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w wyrobami zawierającymi azbest

Zgodnie z § 3 r.b.h.p.a., został wprowadzony obowiązek szkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, którzy w związku z wykonywanymi pracami są lub mogą być narażeni na działanie pyłu **azbestu**. Obowiązek ten dotyczy

także osób kierujących takimi pracownikami, a także pracodawców. Szkolenie takie powinno być przeprowadzane z uwzględnieniem programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających **azbest**. Program szkolenia, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, powinien składać się z instruktażu stanowiskowego oraz szkolenia okresowego pracowników, kierowników oraz pracodawców, którzy w związku z wykonywanymi pracami są lub mogą być narażeni na działanie pyłu **azbestu** i powinien zapewnić przekazanie informacji dotyczących:

- 1) potencjalnego zagrożenia zdrowia wynikającego z narażenia na działanie pyłu **azbestu**,
 - 2) dopuszczalnych i faktycznych stężeń pyłu **azbestu** w środowisku pracy oraz potrzeby monitorowania zanieczyszczeń powietrza,
 - 3) przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie niezbędnym do organizowania i wykonywania pracy na określonym stanowisku oraz związanych z tym stanowiskiem obowiązków i odpowiedzialności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - 4) organizowania i wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób, w tym:
 - środków ostrożności związanych ze stosowaniem odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
 - specjalnych środków ostrożności minimalizujących narażenie na działanie pyłu **azbestu**,
 - zachowania przy wykonywaniu pracy wymagań higienicznych, w tym powstrzymywania się od palenia tytoniu w miejscu pracy,
 - 5) postępowania w sytuacjach awaryjnych, a także udzielania pierwszej pomocy osobom, które uległy wypadkom.
- Minimalny obowiązkowy kurs dla pracowników oraz pracodawców i osób kierujących pracownikami został określony na poziomie 5,5 godzin lekcyjnych (45 minut) i powinien obejmować takie zagadnienia jak:
- 1) regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac w kontakcie z **azbestem**,
 - 2) zastosowanie **azbestu** ze względu na jego właściwości oraz rodzaj wyrobów mogących zawierać **azbest** w budownictwie, przemyśle, itp.,
 - 3) identyfikacja wyrobów i innych materiałów zawierających **azbest** oraz metody identyfikacji np. pobieranie próbek i ich analiza,
 - 4) przypadki, w których należy zabezpieczyć wyroby z zawartością **azbestu**, oraz przypadki, w których konieczne jest usuwanie takich wyrobów, jak również ocena stanu technicznego wyrobów i innych materiałów z zawartością **azbestu**,
 - 5) zagrożenia dla zdrowia związane z pracami wykonywanymi w styczności z materiałami zawierającymi **azbest** i działania profilaktyczne,
 - 6) sprzęt techniczny, narzędzia i wyposażenie stosowane podczas prowadzenia prac związanych z zabezpieczeniem lub usuwaniem wyrobów z zawartością **azbestu**,
 - 7) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania prac w kontakcie z **azbestem** lub wyrobami zawierającymi **azbest**, w tym podczas zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających **azbest**,
 - 8) zasady higieny osobistej i profilaktyki zdrowotnej związane z pracą w kontakcie z **azbestem**.